

Setzè Congrès de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana
Llibre d'Actes (2001), pp. 25-33

SESSIÓ INAUGURAL

El dia 28 d'octubre de 2000, a les set del vespre, s'inaugurà oficialment el Setzè Congrès de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. L'acte tingué lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. Presidits per l'alcalde de Barcelona, Excm. Sr. Joan Clos, seien a la mesa presidencial els senyors Eduard Rius, conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya; Màrius Foz, president del Congrès; Josep Reig, secretari del Congrès; Joaquim Ramis, president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears i vicepresident del Congrès; i Josep I. Cuervo, regidor de Salut Pública de l'Ajuntament de Barcelona.

L'Excm. Sr. JOAN CLOS donà la benvinguda als assistents i els digué que era un honor que el Congrès tornés a Barcelona i que se'n fes la inauguració en el Saló de Cent, que ha representat la ciutat des del 1300. A continuació donà la paraula al president del Congrès, MÀRIUS FOZ, el qual adreçà als presents els següent parlament:



Inauguració del Setzè Congrès. Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

DISCURS DEL PRESIDENT DEL SETZÈ CONGRÉS

Excel·lentíssim Senyor Alcalde de Barcelona, Honorable Conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya, Il·lustríssim Senyor Regidor de Salut Pública de l'Ajuntament de Barcelona, autoritats, congressistes, senyores, senyors, amics tots:

És per a mi un moment d'emoció, de satisfacció i de responsabilitat el fet d'adreçar-me a tots vostès, com a president del Comitè Organitzador del Setzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, en aquest acte solemne d'inauguració.

Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana tenen una llarga, fructífera i significativa història, que es pot dividir en dues etapes. La primera s'inicià l'any 1913, amb el primer Congrés, celebrat com el d'enguany a Barcelona, i finalitzà el 1936 a Perpinyà amb la celebració del Novè. La celebració del primer Congrés de Metges de Llengua Catalana fou un dels fruits de l'entusiasme de l'ampli moviment social i cultural que es desenvolupà a Catalunya a començaments de segle, a favor de l'afirmació i de la consolidació de la nostra personalitat lingüística i cultural. El president del Primer Congrés, Miquel Àngel Fargas i Roca, féu en el seu parlament inaugural una extensa i abrandada defensa de la nostra llengua com a signe d'identitat d'un poble. Així, digué: «Tot això'ns ensenya prou clar que qui renuncia a la llengua pròpia escapsa sa personalitat traientli o desfigurant un de sos atributs, qui no conreua la personalitat pert força i qui pert força es vençut i acaba per desaparèixer.» En aquests anys plens d'entusiasme, del 1913 al 1923, se celebraren els cinc primers Congressos. El Segon, a Barcelona, el 1917; el Tercer, a Tarragona, el 1919; el Quart, a Girona, el 1921; i el Cinquè, a Lleida, el 1923. L'any 1930, després de set anys d'interrupció, causada per la dissortada dictadura del general Primo de Rivera i la repressió de tot allò que representés la cultura catalana, els Congressos es reprengueren, amb la celebració del Sisè de nou a la nostra ciutat. En aquest magnífic i simbòlic marc del Saló de Cent del nostre Ajuntament, encara ressonen les abrandades paraules del president del Sisè Congrés, August Pi i Sunyer, en el seu discurs inaugural: «Avui podem trobar-nos aplegats altra vegada, companys de la Catalunya estricta, de Mallorca i València, del Rosselló i Provença, del Llenguadoc i de l'Alguer. Som en aquest saló gloriós, on per quatre-cents anys es decidiren els destins de Barcelona, que es com dir de tot Catalunya, i veus patriòtiques ressonaven àrdides quan perillà la dignitat ciutadana. Aquí s'infantà la història de Catalunya en els anys de màxim esplendor. I avui, plens de respecte i el cor inflammat, venim a reanudar en aquest mateix lloc sagrat les nostres reunions.»

La primera etapa dels Congressos conclougué amb la celebració del Setè a la ciutat de Mallorca, el 1932; el vuitè, a Barcelona, el 1934; i el Novè, a Perpinyà, el 1936. En aquests tres Congressos es produïren, entre d'altres, dos fets destacats. El primer és que, per primera vegada, l'any 1932, se celebra un dels nostres Congressos fora de la Catalunya «estricta». No cal insistir en l'especial significació d'aquest fet, que ha tingut amb posterioritat una gran continuïtat. El segon fet que vull destacar tingué lloc en ocasió del Vuitè Congrés, en què aquestes trobades passaren a anomenar-se «de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana». Aquest eixamplament del marc de les convocatòries des de la medicina estricta a la medicina i la biologia, no en el sentit convencional que tenen avui dia aquestes dues professions, sinó en el molt més ampli dels estudiants i professionals de ciències de la vida i de la salut,

ha estat una de les característiques peculiars dels nostres Congressos, que s'ha consolidat de forma molt ferma a partir de la represa l'any 1976.

La gran maltempada de la guerra civil i de la dictadura franquista va produir un llarguíssim i fosc túnel de quaranta anys de silenci per als nostres Congressos. Finalment, l'any 1976 hom els pogué emprendre de nou amb la celebració del Desè Congrés a la ciutat de Perpinyà. Amb aquest inoblidable «Congrés de la represa», presidit pel recordat Josep Alsina i Bofill, s'inicià la segona etapa dels nostres Congressos. A partir d'aleshores, i amb una periodicitat de quatre anys, els Congressos han recorregut diverses seus dins de la geografia de la nostra llengua (Reus, Benicàssim, Andorra la Vella, Palma de Mallorca, Lleida). Ara, després de seixanta-sis anys d'absència, Barcelona dona de nou acollida a un dels nostres Congressos.

En aquest any 2000, mítica cruïlla del canvi de mil·lenni, el Setzè Congrés es presenta a Barcelona amb una ferma adhesió a dues grans fidelitats. Quan el Comitè Organitzador inicià, ara fa més de dos anys, les seves activitats, es plantejà la necessitat de mantenir-se fidel als seus fonaments i a les seves arrels, tot essent fidel, al mateix temps, a les inquietuds, als problemes i a les preguntes que ens plantejem els professionals de les ciències de la vida i de la salut en aquest tombant de segle.

Dins del primer nucli de fidelitats, cal destacar el referent a la llengua i a la cultura comunes i al necessari enfortiment dels lligams de la nostra identitat col·lectiva. És trist que, després de més de vint anys d'instaurades la democràcia i les autonomies, encara haguem de defensar aferrissadament principis tan obvis com el de la unitat de la nostra llengua o, per exemple, el dret d'una universitat catalana a realitzar les avaluacions en la llengua pròpia. En la línia d'aquesta primera fidelitat dels nostres Congressos, el Comitè Organitzador ha procurat esperonar al màxim els professionals de les diferents terres de llengua catalana per tal que totes hi estiguin representades. L'activa i entusiasta participació de les entitats organitzadores (Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, Societat Catalana de Biologia, Acció Cultural del País Valencià, Societat Andorrana de Ciències i Universitat de València) ha estat decisiva per a aconseguir aquesta fita.

La sensibilitat i identificació dels nostres Congressos amb els problemes de la llengua i de la seva normalització es demostra, entre d'altres accions, amb la relació amb els nostres diccionaris de medicina. El primer d'aquests diccionaris (*Diccionari de Medicina*, més conegut com «el Corachan») tingué el seu origen en el Sisè Congrés (Barcelona, 1930); en el Setè, celebrat a Ciutat de Mallorca, se'n presentà el primer fascicle, i aparegué complet i relligat en el Novè Congrés celebrat a Perpinyà l'any 1936. Pel que fa al *Diccionari Enciclopèdic de Medicina*, la primera edició, dirigida per Oriol Casassas, es presentà l'any 1988 en el Tretzè Congrés celebrat a Andorra. Demà, dia 30 d'octubre, en el marc d'aquest Setzè Congrés, tindrem la satisfacció de presentar la segona i renovada edició d'aquest *Diccionari Enciclopèdic de Medicina*, en un acte que tindrà lloc al Palau de la Generalitat de Catalunya.

Uns altres signes d'identitat dels nostres congressos, als quals també el Setzè ha procurat ésser fidel, són els de la interdisciplinarietat, el de la participació dels estudiants i el de l'obertura dels temes als aspectes socials, culturals i antropològics. Quant al primer d'aquests aspectes, el Congrés, sortosament, compta amb una àmplia representació de diversos professionals de les ciències de la vida i de la salut (metges, biòlegs, farmacèutics, psicòlegs,

infirmers). No dubtem que aquesta diversitat permetrà enriquir les conclusions del Congrés a través del debat interdisciplinari. Per altra banda, afortunadament, i seguint una llarga tradició, la participació dels estudiants serà molt nombrosa. Espero que, en una Taula Rodona que ells han organitzat («Ensenyament de la ciència des de l'escola fins a la universitat»), s'hi farà un debat profund i enriquidor i s'obtidran unes conclusions profitoses. El Comitè Organitzador també han tingut molt en compte la forma de tractar les ponències i l'elecció dels temes de debat i de reflexió — un altre dels signes d'identificació dels nostres Congressos.

Les dues grans ponències de què consta aquest Congrés estan dedicades a la reproducció humana i al càncer. El primer d'aquests temes no havia estat mai tractat en els nostres Congressos. No cal destacar ara la transcendència dels extraordinaris avenços científics que s'han produït en els últims anys en el camp de la reproducció assistida, ni tampoc la importància de les seves repercussions medicosocials, psicològiques, bioètiques i legals. Tots aquests aspectes seran debatuts en profunditat, sense oblidar tots els complexos temes relacionats amb la contracepció i els relatius a la discordant situació de la reproducció humana segons el grau de desenvolupament econòmic i cultural en les diferents àrees geogràfiques. Mentre que en els països subdesenvolupats la natalitat segueix essent molt elevada, en desacord amb les possibilitats econòmiques i educatives dels estats i de les famílies, en els països desenvolupats, i molt en especial en el nostre, el descens de la natalitat ha arribat a nivells crítics. L'accés massiu de la dona al món del treball i els canvis en els valors socials, culturals i familiars, entre altres motius, han causat aquest preocupant fenomen que obliga a realitzar un debat profund i a reflexionar per a identificar-ne les causes i intentar modificar la tendència actual.

Quant al tema del càncer, fou objecte de debat a l'Onzè Congrés, celebrat a Reus l'any 1980. Tanmateix, els grans avenços en el seu coneixement i tractament que s'han produït en aquests vint anys justifiquen amb escreix l'elecció d'aquesta ponència per al Setzè Congrés. Els principal progrés s'ha produït en l'estudi de la carcinogènesi, a través de les apassionants troballes en genètica i en biologia tumoral. La repercussió d'aquests avenços en la terapèutica ha estat, però, força limitada fins ara, de manera que hi ha una certa sensació d'estancament en la millora dels resultats del tractament, especialment en el camp dels tumors sòlids. Aquest aspecte serà estudiat en detall en una Taula Rodona, que debatrà el tema amb el provocatiu títol de «Progressem en el tractament del càncer?». Tots els aspectes bàsics, epidemiològics i clínics, incloent-hi els psicosocials, seran estudiats i tractats en aquesta extensa ponència sobre el càncer. Com sempre s'esdevé en medicina, i mentre esperem l'obtenció i consolidació de nous avenços terapèutics, cal reforçar al màxim els aspectes preventius. No cal dir que entre les causes evitables figura en primer lloc el tabaquisme. L'augment de la incidència del càncer de pulmó en les dones és un trist tribut que comencem a pagar, vinculat a l'arrelat hàbit de fumar en la joventut femenina.

Una altra faceta important del Setzè Congrés és la dels temes de debat i reflexió, una altra constant dels nostres Congressos. En aquest aspecte, el Comitè Organitzador ha procurat ser sensible a les inquietuds, als problemes i a les preguntes que ens plantejem els professionals de les ciències de la vida i de la salut en aquest tombant de segle. Així, diferents Taules Rodones debatran els temes: «Adolescència i sexualitat», «Els sistemes d'informació i el ciberespai a les ciències de la vida i de la salut», «Economia i salut», «Salut al tombant del segon mil·lenni», «Pràctiques alternatives en medicina» i «Recursos humans en la recerca

biomèdica». Esperem que la documentada aportació dels ponents i el fructífer debat multidisciplinari permetin que el Congrés pugui donar respostes adequades a aquests apassionants temes del nostre temps.

L'organització i posada en marxa d'un Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana exigeix un llarg i mantingut esforç col·lectiu. La realització del Setzè Congrés que avui inaugurarem i la publicació del Llibre de Ponències han estat possibles gràcies a la gran dedicació dels membres del Comitè Organitzador, Consultiu i Científic i dels coordinadors de les ponències, i gràcies a la responsabilitat i professionalitat de ponents i conferenciantes. No sembla possible enumerar i fer palès en aquest moment l'agraïment a totes les persones que han col·laborat activament en la posada en marxa del Congrés, però no seria just deixar de citar l'extraordinària dedicació i eficàcia de Joaquim Ramis, vicepresident primer, Josep Reig, secretari general, Mercè Piqueras, secretària d'actes, Josep M. Camarasa, secretari de publicacions, Ricard Guerrero, president del Comitè Científic, i dels dos coordinadors de ponències, Pere Barri i Jordi Craven.

El Setzè Congrés, de manera similar a edicions anteriors, ha tingut l'honor d'ésser afavorit amb el suport de les nostres institucions i de diverses entitats col·laboradores. Sense aquests ajuts, el Congrés no hauria estat possible. És obligat manifestar públicament l'agraïment del Comitè Organitzador a totes les entitats que han col·laborat amb el Congrés, i molt especialment cal agrair el gran suport del nostre amfitrió d'avui, l'Ajuntament de Barcelona, com també el que hem rebut del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya, de la Universitat de Barcelona i del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.

Espero i desitjo que aquest Setzè Congrés representi una nova fita en la llarga i fecunda història dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana que permeti assolir importants conclusions i enfortir, en el marc d'una llengua i cultura comunes, les relacions interdisciplinàries tant des del punt de vista científic com des del de les relacions personals i institucionals.

He dit. Moltes gràcies per la seva atenció.

A continuació, Oriol Casassas pronuncià la conferència inaugural del Congrés (vegeu p. 35), que fou seguida de sengles parlaments per part del conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya i de l'alcalde de Barcelona.

DISCURS DEL CONSELLER DE SANITAT I SEGURETAT SOCIAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Senyores, senyors. Bona tarda.

En primer lloc, vull donar una afectuosa benvinguda a la ciutat de Barcelona i a Catalunya i a totes i a tots els professionals i estudiants de les ciències de la vida i de la salut, procedents d'arreu dels països catalans, que s'han reunit amb motiu de la celebració d'aquest Setzè

Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Vull felicitar l'entitat convocant, la Fundació Alsina i Bofill, i especialment les entitats organitzadores: l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, la Societat Catalana de Biologia, l'Acció Cultural del País Valencià, la Societat Andorrana de Ciències i la Universitat de València, per l'organització d'aquesta trobada.

Així mateix, vull fer extensiva aquesta felicitació a les entitats col·laboradores, institucions i organitzacions col·legials i formatives, pel seu esforç i el seu suport, perquè aquest Congrés esdevingui una vegada més una realitat. Enguany celebrem la setzena edició d'un Congrés que va iniciar la seva trajectòria l'any 1913, a l'inici d'un segle que estem a punt d'exhaurir, un segle en què l'evolució social i política ha estat espectacular, un segle que en el terreny de les ciències de la salut ha estat marcat per una progressió continuada dels mitjans terapèutics i assistencials, que han fet possible la millora sostinguda de la salut i la qualitat de vida dels nostres ciutadans i ciutadanes. Avui, vuitanta-set anys després, també inaugurarem aquest Setzè Congrés just a l'inici d'un segle, d'un nou mil·lenni, al bell mig d'un període de transició cabdal per al conjunt de la societat i per a la sanitat.

Els canvis demogràfics tendents a un sobreenvelliment de la població, els canvis socials, l'extraordinari desenvolupament tecnològic, la universalització de l'atenció sanitària, l'evolució de les malalties cap a la cronicitat i la pluripatologia, el major grau d'informació i d'opinió de la població i la major implicació de les persones en els aspectes referents a la seva pròpia salut, són alguns dels factors més destacats que formen part d'aquesta gran transició que han provocat, i provoquen, canvis en l'exercici de les professions relacionades amb les ciències de la salut i de la vida. Aquesta gran transició en els àmbits demogràfics, tecnològics i epidemiològics, és un fet que s'ha desenvolupat progressivament en aquestes darreres dècades, però que a l'inici del nou mil·lenni pren una especial intensitat.

Estem doncs, a les portes del nou mil·lenni, a les portes de nous (i grans) avenços científics i tecnològics, molts dels quals ja es poden copsar dia a dia. Avenços que, sens dubte, ens han de permetre afrontar amb garanties els reptes que aquesta gran transformació suposa per a la societat i per al sistema sanitari. Des del Primer Congrés, hem viscut una sèrie de canvis extraordinaris i d'avenços científics i tecnològics que apunten avui, a molt curt termini, cap a la innovació, de la mà de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació i dels espectaculars descobriments en genètica. En aquest sentit, la darrera fita ha estat la consecució del desxiframent del genoma humà, que permetrà poder desenvolupar noves armes terapèutiques per combatre malalties de les quals no es coneixia l'origen genètic ni els mecanismes que les desencadenaven. És evident, que els grans avenços científics d'aquestes darreres dècades han suposat canvis socials d'una gran magnitud, que han obligat a revisar els plantejaments individuals i col·lectius entorn a nombroses qüestions que afecten l'ésser humà. L'actual progrés de la medicina, (com a conseqüència de la constant activitat investigadora) suscita grans esperances, alhora que ocasiona també grans dilemes tant per a l'home comú com per als especialistes, ja siguin metges, biòlegs, científics, filòsofs o juristes.

No es pot negar que els avenços científics, fruit de la investigació i de la seva posada en pràctica, tenen conseqüències molt positives per a la salut de la població. Per adonar-nos-en, només cal observar, entre altres molts indicadors, l'evolució de l'esperança de vida de

les persones, que al llarg del segle xx ha experimentat un espectacular augment. Tanmateix, al costat dels innegables efectes beneficiosos, sovint ens trobem també que determinats avenços de la ciència comporten controvèrsies de tipus ètic i des de la perspectiva dels drets i de la dignitat humana. L'exemple més colpidor d'aquests darrers anys ha estat, sens dubte, la possibilitat de manipular cèl·lules humanes.

Aquest i altres exemples, igualment controvertits, obliguen que tota la societat —si m'ho permeten, però, amb un protagonisme especial per part del col·lectiu dels professionals de la salut— assumeixi la conveniència de comptar amb criteris i mitjans adequats per afrontar aquestes noves situacions. És del tot necessari aconseguir que aquests avenços arribin a tothom, que no siguin un element de discriminació. Hem de fer possible la socialització de les noves tecnologies per tal que no deshumanitzin l'atenció sanitària; cal que els avenços científics siguin respectuosos amb la dignitat i compatibles amb els drets humans de les persones; cal que l'evolució tecnològica sigui també propera als ciutadans. En aquest sentit, tots tenim un important repte plantejat, el repte de seguir apostant il·lusionadament per la humanització de l'atenció sanitària.

Avui més que mai ens cal invertir en un model que vagi de la mà de l'atenció primària, que preservi una atenció fonamentada en la prevenció, en l'equilibri, en la personalització i la confiança, en la coordinació amb tots els altres professionals, des de l'interès pel pacient, un model centrat en les persones i els valors. Crec doncs, que hem de ser capaços de fer compatibles les grans expectatives que l'evolució tecnològica ens ofereix amb la potenciació de l'atenció primària, que ha de ser propera, humana i integral, i ha d'anar dirigida a la persona, a la família i a la comunitat.

D'altra banda, el desenvolupament i l'evolució de la sanitat han estat possibles gràcies a la constant evolució i descobriment de nous mètodes terapèutics, farmacològics i assistencials, però també, i de forma cabdal, per la participació i el compromís de generacions i generacions d'homes i dones dedicats a la cura dels nostres ciutadans i ciutadanes. Ara, immersos en aquest gran procés de transformacions, el compromís, la dedicació, el sentit humà dels professionals sanitaris esdevé un element clau per seguir avançant, per seguir oferint una sanitat de qualitat, eficaç i moderna, però sobretot una sanitat humana i propera a la persona. També cal dir que els nous escenaris derivats d'aquesta progressió científica i tècnica ens obliguen, a tots els professionals vinculats al món de la sanitat, a assumir nous reptes a l'entorn de les nostres habilitats i competències professionals. Tots plegats, necessàriament, ens hem d'habituar a les noves tecnologies, (a través de la formació continuada), per continuar oferint un servei de qualitat, especialitzat, més proper, més eficient, garantint la globalitat i continuïtat de l'atenció.

Per fer front a les necessitats d'aquest demà que és imminent, ens cal donar ara resposta als importants reptes d'avui (i de demà), als neguits que a voltes ens desencoratgen i ens fan perdre sobretot la il·lusió i els valors. Uns valors, els propis, els nostres, que han de seguir presents i que, de ben segur, ens ajudaran a mantenir i reforçar la nostra identitat en l'actual procés de globalització al qual estem sotmesos.

Avui ens trobem en un estadi de la nostra història, col·lectiva i individual, marcat pels canvis socials, culturals, tecnològics i econòmics ràpids, intensos i profunds que derivaran

amb molta seguretat en importants canvis ètics, morals i ideològics. La revolució tecnològica, incloent-hi la biotecnologia i, particularment, la informació, és el factor desencadenant d'aquest procés històric. Amb la globalització de la informació, de l'economia, del comerç i dels moviments de capital, s'obren espais d'oportunitat completament nous, que permeten iniciatives transformadores de dimensions extraordinàries.

L'esdevenir del segle XXI ens demana una reflexió acurada sobre aquests i altres aspectes de la globalització. Cal subratllar les seves tendències econòmiques, socials i culturals per aconseguir dirigir-nos, amb encert, cap a propostes que propiciïn situacions més justes, més democràtiques, més humanes, més diverses i més convenients per als ciutadans i ciutadanes dels països catalans (i de la resta del món).

Els països catalans comprenen un territori amb una rica tradició mil·lennària d'obertura al món. Avui, nosaltres també ens trobem immersos dins d'aquest context internacional que s'anomena globalització. Davant d'això, com hem fet durant tots aquests anys d'existència, hem de seguir desenvolupant el nostre tarannà, el nostre estil propi d'entendre la societat, l'economia i la cultura; hem de seguir sent capaços de continuar millorant en la capacitat de generar sinergies, de generar compromisos i línies d'actuació properes a les necessitats i als interessos individuals i col·lectius dels nostres ciutadans i ciutadanes; en definitiva, hem de ser capaços de seguir transformant, i evolucionant, cap a la consecució de quotes més altes de benestar i de qualitat de vida.

Avui, totes i tots tenim aquesta gran oportunitat de seguir treballant i millorant, i ho hem de fer amb la motivació pels èxits assolits i amb la il·lusió pel futur. Els encoratjo doncs, a seguir, a continuar treballant sota criteris crítics, honestos, professionalitzats, ètics; sobretot, els encoratjo a continuar treballant per aconseguir un futur més humà i al servei de les persones.

Gràcies pel seu esforç i pel seu compromís, gràcies per haver aconseguit un clima de compromís col·lectiu entre científics de diverses i complementàries àrees relatives a la salut i a la vida, i gràcies per haver-ho fet mitjançant la nostra identitat comuna, mitjançant la nostra llengua.

Moltes gràcies. Bona tarda.

L'alcalde de Barcelona, Joan Clos, posà el contrapunt a aquesta primera sessió, tot comentant la interessant i documentada conferència inaugural oferta per Oriol Casassas. Desitjà que el record de les paraules d'August Pi i Sunyer evocades pel conferenciant perdurés en aquell Saló de Cent —que fou recuperat per a la ciutat després d'haver estat un magatzem durant un temps. Elogià el repas històric fet per Oriol Casassas i comentà algunes de les coses en què li havia fet pensar la conferència, relacionades amb la ciutat i la sanitat. Parlà als assistents de Pere Felip Munnar, enginyer salubrista i metge, amic d'alguns regidors, que al 1844–1845 demanà que s'enderroqués la muralla de Barcelona perquè creia que era perjudicial per a la salut ciutadana. Cal tenir en compte que en aquella època vivien en el recinte emmurallat que ara és Ciutat Vella unes 250.000 persones (ara n'hi viuen unes 75.000 i

encara són massa). Evocà també la figura d'Ildefons Cerdà, enginyer preocupat per les condicions higièniques de la ciutat i dissenyador de l'Eixample, que era la materialització del seu somni en relació a l'espai que creia necessari per als ciutadans. Comentà també la tasca duta a terme pel Dr. Robert al 1899, quan va ser designat alcalde per a un curt període, durant el qual, però, va fer dues coses que han fet que la seva memòria hagi perdurat. Per una banda, va lograr el sanejament del cens ciutadà, on hi havia 40.000 morts que «anaven a votar»; això va causar canvis en les següents eleccions. Per una altra, va lograr el tancament de caixes. Evocà les figures de Turró, Domínguez, González, Duran Reynals i d'altres que varen mostrar l'estima pel seu país i pels seus ciutadans i ciutadanes. En un època en què el país es trobava aïllat de la resta d'Europa, els noucentistes catalans feren un esforç per escurçar la distància que, en molts camps, i principalment el científic, ens separava d'Europa i dels Estats Units.

L'alcalde de Barcelona expressà el seu desig que mai no es repetixin els anys de tristor, que el país no perdi el tren del desenvolupament científic i tecnològic; i que la ciutat de Barcelona sàpiga adaptar-se als reptes socials de cada moment.

Finalment, l'Excm. Sr. Joan Clos declarà inaugurat el Setzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana i es cloqué la sessió.

